

ВОЈИСЛАВ Ј. ВУЧКОВИЋ: ПОЛИТИЧКА АКЦИЈА СРБИЈЕ У ЈУЖНО-СЛОВЕНСКИМ ПОКРАЈИНАМА ХАВЗБУРШКЕ МОНАРХИЈЕ 1859—1874, САН, БЕОГРАД 1965, СТР. XII + 497.

У центру спољнополитичке акције Србије, која се особито развија од почетка шездесетих година XIX вијека, налазила се борба за национално ослобођење и политичко уједињење Јужних Словена. Националноослободилачка акција Србије водила се истовремено, додуше не са истим интензитетом, на два фронта: против Турске и против Аустрије. Док је национална пропаганда и политичка акција Србије у областима под Турцима одавно изучавана, дугле је њена политичка акција у југословенским покрајинама Хавзбуршке Монархије остала још увијек без cjеловитијег историјског захвата, углавном због недостатка изворне грађе. Отуда збирка грађе Војислава Вучковића представља важан допринос научном сагледавању ове проблематике.

Грађа саопштена у овој књизи захвата период од повратка књаза Милоша на пријесто Србије 1859. а сеже до 1874. године.

Највећи дио грађе односи се на централно питање теме збирке — политичке везе Србије са вођама

хрватског народа. Она доприноси сагледавању узрочне везе између акција Србије и догађаја европске политике.

Добар дио докумената је на страним језицима, а готово сви се први пут објављују и то језиком и писмом оригинала. Они се доносе у цјелини, одломцима или у регесту, а понекад су коришћени њихови концепти или преписи.

Уложен је велики труд да би се сви документи снабдјели потребним објашњењима, а на крају је приложено неколико шифара и регистар имена и штампе.

За ову обимну збирку коришћени су архиви Аустрије, Италије, Француске и Енглеске и консултвани сви домаћи архиви и приватне збирке у којима се претпостављало да би се могли наћи документи о овој теми. И поред уложеног труда, Вучковићу је остао недоступан један број страних архива и приватних збирки у којима би се могло наћи докумената важних за изучавање југословенског покрета.

Р. ЈОВАНОВИЋ

ЗБОРНИК ДОКУМЕНАТА И ПОДАТАКА О НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОМ РАТУ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ НАРОДА, ТОМ I, КЊИГА 21, ИЗДАЊЕ ВИИ, БЕОГРАД 1965.

Редакција првог тома Зборника докумената и података о НОР-у одабрала је и објавила у овој књизи документе квислиншких јединица и установа који се односе на борбе у Србији од 1941. до 1944. године. Само у првих пет књига овога тома, уз документе јединица НОВ и ПОЈ, објављени су, као прилог, и неки документи окупаторских и квислиншких јединица и установа. У наредним књигама непријатељска документација није објављивана. Војноисторијски институт је касније дошао до једног броја докумената Недићевих и Љотићевих оружаних јединица и ус-

танова, па је Редакција одлучила да најважније документе, која се односе на дјевства против НОВ и ПОЈ у ужој Србији, одабере и објави у посебној књизи.

На 760 страна ове књиге објављена су 132 документа. То су мјесечни прегледи партизанских дјевстава у Србији од јула 1941. до краја 1942. године, које је на основу дневних извјештаја израђивала команда Српске државне страже, и билтени Недићевог Министарства унутрашњих послова о ситуацији у Србији по мјесецима у току 1943. године. Поред тога, објављени су, дјелимично или у